

RIGSPOLITIET

POLITI

Redegørelse
Undvigelsen fra Vestre Fængsel
den 1. august 2018

Rigspolitiet 12. november 2018

Indholdsfortegnelse

1. Indledning og resume.....	3
2. Myndighedernes læringspunkter og tiltag på baggrund af hændelsesforløbet.....	5
3. Hændelsesforløbet vedrørende undvigelsen den 1. august 2018.....	8
3.1. Københavns Fængslers interne regler og skriftlige procedure for afvikling af besøg	12
3.2. Oplysninger om straffesagen vedrørende den besøgende	13
4. Forløbet af udleveringssagen	13
4.1. De internationale arrestordre	13
4.2. Anholdelse, fremstillinger i grundlovsforhør og varetægtsfængsling	17
4.3. Brev- og besøgskontrol.....	18
4.4. Optagelse af foto i forbindelse med anholdelse	18
4.5. Sikkerhed - og trusselvurderinger.....	19
4.5.1. Københavns Politis trusselvurdering	19
4.5.2. Direktoratet for Kriminalforsorgens sikkerhedsvurdering	21
4.5.3. Fremtidig trusselvurdering i forbindelse med ny samarbejdsaftale vedrørende arrestanttransporter	22
5. Kommunikation mellem myndighederne i forhold til sikkerhedsvurdering under va- retægtsfængslingen	24
5.5.1. Følgesedler til arresten	24
5.5.2. Kontakt mellem Københavns Politi, PET og kriminalforsorgen under varetægts- fængslingen.....	25
5.5.3. Kontakt mellem Københavns Politi, PET og SÅPO.....	27
6. Hændelsesforløb vedrørende eftersøgningen, herunder afspærringen af hovedbane- gården	29

1. Indledning og resume

Side 3

Justitsministeriet har anmodet Rigspolitiet om at udarbejde en samlet redegørelse vedrørende en undvigelse fra Vestre Fængsel den 1. august 2018. Rigspolitiet har til brug for redegørelsen indhentet bidrag fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, Rigsadvokaten, Politiets Efterretningstjeneste (PET) og Københavns Politi. Til støtte for læsning af redegørelse er der udarbejdet en kronologisk opstilling af sagsforløbet, som er vedlagt som bilag.

I det følgende opsummeres sagen med henvisning til en mere detaljeret beskrivelse af hændelsesforløbet under undvigelsen, jf. pkt. 3, og de enkelte elementer i forløbet under udleveringssagen, jf. pkt. 4.

Personen, som undveg fra Vestre Fængsel den 1. august 2018 (i det følgende benævnt AD), blev den 29. januar 2018 anholdt i Københavns Lufthavn. Dette skete som følge af en international efterlysning udstedt af de italienske myndigheder den 22. januar 2018 på baggrund af en europæisk arrestordre (EAW nr. 1) udstedt den 28. september 2017. jf. pkt. 4.1.

Der blev ikke optaget foto i forbindelse med anholdelsen, jf. pkt. 4.4.

AD blev den 30. januar 2018 fremstillet i grundlovsforhør og varetægtsfængslet med henblik på udlevering til Italien med henvisning til udleveringsloven samt retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1, om risikoen for, at den sigtede vil unddrage sig strafforfølgning. Dette er sædvanlig praksis i udleveringssager, idet formålet med fængslingen er at sikre pågældendes tilstedeværelse, indtil en udlevering kan finde sted. Fremstillingen skete på grundlag af en såkaldt A-formular, som er tilknyttet EAW nr. 1, hvoraf det fremgik, at den italienske sag vedrørte økonomisk kriminalitet, jf. pkt. 4.1. og 4.2. Der blev i forbindelse med fremstillingen udfyldt en følgeseddel til arresten, hvor fængslingsgrundlaget fremgik. For så vidt angår sigtelsen var der anført ”sag fra udlandet – eftersøgt til Italien – tyveri”. Endvidere var der krydset af i felterne ”kan ikke vurderes” vedrørende politiets vurdering af såvel arrestantens farlighed som undvigelsesrisikoen, jf. pkt. 5.5.1.

AD blev indsat i Vestre Fængsel den 30. januar 2018. Den 7. februar 2018 blev han overført til Blegdamsvejens Arrest. Den 13. april 2018 fik han beskæftigelse som gangmand på Nytorvs Fængsel i dagstimerne, mens han fortsat var indsat i Blegdamsvejens Arrest.

Den 4. maj 2018 udstedte de italienske myndigheder en yderligere EAW (EAW nr. 2), hvoraf det fremgik, at AD var mistænkt for terrorfinansiering og ulovlig bankvirksomhed. I standardformularen for EAW nr. 2 var der – i modsætning til i EAW nr. 1 – i positivlisten sat kryds i feltet ”terrorisme”, jf. pkt. 4.1.

Den 25. maj 2018 udstedte Retten i Brescia en tredje EAW (EAW nr. 3) vedrørende AD. Den strafbare handling i EAW nr. 3 var kort opsummeret beskrevet således, at AD i perioden fra 2015 og frem, i forening med flere medgerningsmænd, bl.a. ledte, organiserede og

deltog i uautoriseret bankvirksomhed, hvidvaskning og finansiering af terrorvirksomhed. I denne EAW var der foretaget afkrydsning i feltet ”deltagelse i en kriminel organisation”, jf. pkt. 4.1.

Den 4. juni 2018 tilbagekaldte de italienske myndigheder EAW nr. 1 og anmodede om udlevering på baggrund af EAW nr. 2 og 3.

På den baggrund blev AD den 5. juni 2018 fremstillet i grundlovsforhør og fængslet på ny i medfør af udleveringsloven og retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1, om risikoen for, at den sigtede vil unddrage sig bl.a. strafforfølgning, jf. pkt. 4.2. Indholdet af følgesedlen til arresten i forlængelse af denne fremstilling blev imidlertid forkert udfyldt, idet følgeseddel fra den seneste fremstilling blev delvist genbrugt, hvorfor der fejlagtigt fortsat under punktet for sigtelse var angivet ”tyveri”. Der var fortsat krydset af i ”kan ikke vurderes” vedrørende politiets vurdering af farlighed og undvigelsesrisiko. Der tilgik således ikke arresten oplysning om ændringen i sigtelsen, jf. pkt. 5.5.1.

Ingen af de fremsendte dokumenter fra de italienske myndigheder indeholdt oplysninger om, at der var en aktuell påvirkningsrisiko i forhold til den italienske efterforskning. Det fremgik heller ikke, at AD skulle være særlig flugttruet. Det bemærkes, at der i formularen for en EAW er en særlig rubrik til angivelse af andre forhold af relevans for sagen (fakultative oplysninger), hvor oplysninger af denne karakter kan anføres, jf. pkt. 4.1.

Der blev ikke iværksat brev- og besøgskontrol eller særlige foranstaltninger i forhold til en særlig undvigelsesrisiko, jf. pkt. 4.3.

Den 11. juni 2018 skulle polititjenestemænd fra Københavns Politi foretage en personlig forkyndelse for AD. De konstaterede i den forbindelse, at AD den pågældende dag arbejdede som gangfejer i Nytorv Fængsel. En af polititjenestemændene spurgte det tilstedeværende personale, om de i forhold til placeringen af AD var opmærksomme på, at AD skulle udleveres til Italien, hvor han var sigtet for finansiering af terror, hvilket AD ikke ønskede, og at AD derfor kunne være flugttruet. På baggrund af oplysningerne blev AD samme dag overført fra Blegdamsvejens Arrest til Vestre Fængsel, hvor han var fængslet frem til undvigelsestidspunktet, jf. pkt. 5.5.2.

I forbindelse med sagen har PET løbende været orienteret, herunder om den svenske efterretningstjeneste SÄPO's interesse for AD, jf. pkt. 5.5.3. PET har under sagens forløb vurderet, at der ikke var grundlag for iværksættelse af tiltag i PET over for AD. PET har været i kontakt med Københavns Politi og kriminalforsorgen under sagen, herunder om der var særlige opmærksomhedspunkter i forhold til AD, jf. pkt. 5.5.2. og 5.5.3.

Københavns Politi har under hele forløbet vurderet AD på laveste trusselsniveau ”grøn”, idet der ikke forelå konkrete efterretninger om, at AD var flugt- eller sikkerhedstruet. Ligesom AD under hele forløbet i henhold til kriminalforsorgens sikkerhedsvurdering af kli-

enter blev vurderet som værende sikkerhedsklasse 3, der er det laveste niveau for arrestanter, jf. pkt. 4.5.

Side 5

Det var planlagt, at udleveringen af AD skulle finde sted den 3. august 2018. AD undveg imidlertid fra Vestre Fængsel den 1. august 2018. Undvigelsen skete i forbindelse med et pårørendebesøg, hvor en af de besøgende blev eskorteret tilbage til AD's celle efter besøget, mens AD forlod fængslet med de øvrige besøgende. De nærmere omstændigheder i forbindelse med selve undvigelsen er beskrevet i pkt. 3, og oplysninger om straffesagen vedrørende den besøgende er beskrevet i pkt. 3.2.

Efterfølgende iværksatte politiet en eftersøgning. I den forbindelse besluttede Københavns Politi på baggrund af konkrete oplysninger kortvarigt at lukke Københavns Hovedbane-gård. Det lykkedes dog ikke at pågribe AD, jf. pkt. 6.

2. Myndighedernes læringspunkter og tiltag på baggrund af hændelsesforløbet

Det kan samlet set konkluderes, at der skete en meget alvorlig sikkerhedsbrist i forbindelse med besøget den 1. august 2018, som var årsag til undvigelsen. Direktoratet for Kriminalforsorgen har lagt følgende til grund som årsager til sikkerhedsbristen; 1) procedurene for udtagning af indsatte fra besøgsrum har ikke været præcise nok og var ikke let tilgængelige for personalet, 2) der blev ikke foretaget kontrol af billedlegitimation ved skranken i forbindelse med de besøgendes exit fra besøgsafdelingen, 3) det var ikke muligt at etablere telefon- eller radiokontakt til besøgsafdelingen, da personalet erfarede, at der var sket et identitetsbytte og 4) fængslet var ikke i besiddelse af et billede eller signalement af den indsatte.

Den samlede kortlægning af forløbet op til undvigelsen har afdækket en række problemer i forbindelse med udveksling af oplysninger mellem myndighederne både internationalt og nationalt på tværs af straffesagskæden.

Det kan på baggrund af kortlægningen konstateres, at der ikke skete korrekt udfyldelse af følgesedlen til arresten, idet politiet ikke påførte retvisende oplysninger om sigtelsen.

PET har i forbindelse med sagen primært haft fokus på, om oplysningerne gav anledning til i PET at iværksætte tiltag med henblik på varetagelsen af PET's kerneopgaver. Gennemgangen af sagens forløb har indikeret, at det ikke var tilstrækkeligt klart kommunikeret, hvilket fokus der lå til grund for PET's vurderinger i sagen. Endvidere har det ikke været muligt at afklare, hvorfor PET ikke ønskede at modtage en kopi af en afhøringsrapport fra SÄPOs afhøring af AD den 13. februar 2018. jf. pkt. 5.5.2 og 5.5.3.

Hændelsesforløbet har givet anledning til, at myndighederne har iværksat en række tiltag.

Rigsadvokaten, Rigspolitiet, PET og Direktoratet for Kriminalforsorgen vil i samarbejde nøje gennemgå de gældende regler¹ og procedurer i forhold til videregivelse af oplysninger i forbindelse med fremstilling, transport og indsættelse af arrestanter.

Dette arbejde sker med henblik på at sikre rettidighed og kvalitet i udvekslingen af oplysninger. Som led heri vil der være fokus på vurderingen af farlighed og undvigelsesrisiko særligt i forhold til personer, som skal udleveres. Der vil i relevant omfang blive udarbejdet nationale vejledninger og actioncards på området.

I arbejdet med at kortlægge trussels- og sikkerhedsvurderinger på tværs af straffesagskæden inddrages også de nye retningslinjer for trusselsvurderinger og kategoriseringer af varetægtsarrestanter, som er udarbejdet i forbindelse med den nye nationale samarbejdsaftale mellem Rigspolitiet og kriminalforsorgen vedrørende transporter af varetægtsarrestanter. Den nye ordning, som træder i kraft successivt fra den 1. januar 2019, er etableret på baggrund af flerårsaftalen for kriminalforsorgen 2018 - 2021. Der blev i den forbindelse truffet beslutning om overdragelse af arrestanttransporter fra politiet til kriminalforsorgen, jf. pkt. 4.5.3.

Rigspolitiet vil sikre, at der i forbindelse med arbejdet sker en indskærpelse over for samtlige politikredse om, at følgesedler udfyldes korrekt.

Arbejdet forventes afsluttet inden udgangen af 1. kvartal 2019.

Rigsadvokaten vil i relevante EU-fora henlede opmærksomheden på vigtigheden af, at europæiske arrestordre ledsages af tilstrækkelige oplysninger om f.eks. skærpet flugtrisiko eller restriktioner i kommunikation (besøgs- og brevkontrol), således at de nødvendige foranstaltninger kan tages af nationale myndigheder.

PET vil internt indskærpe, at PET generelt skal være tydelig og præcis i kommunikationen med andre myndigheder om PET's fokus i konkrete sager. Det vil i særdeleshed blive påpeget, at tilbagemeldinger på farlighedsvurderinger skal være tydelige, præcise og om muligt skriftlige.

Samtidig vil PET internt indskærpe, at når der på anmodning fra udenlandske efterretnings-tjenester indhentes oplysninger i Danmark, eksempelvis i forbindelse med afhøringer, bør der ageres ud fra en forudsætning om, at sagen kan have relevans for PET. PET bør som udgangspunkt være tilstede eksempelvis under afhøringer, og hvis PET undtagelsesvis ikke selv deltager ved bistanden til den udenlandske tjeneste, bør PET som klart udgangspunkt

¹ F.eks. cirkulæreskrivelse nr. 11175 af 26. marts 1980 om underretning til varetægtsfængslet (arresthuset) om forskellige spørgsmål om varetægtsarrestanter.

sikre en viden om, hvad efterforskningen nærmere angår, eller hvad afhøringen nærmere vedrører.

Side 7

Vedrørende optagelse af foto i forbindelse med anholdelse kan det oplyses, at Rigspolitiets nuværende kundgørelse og dertilhørende vejledninger er under revision. Der vil i forbindelse med revisionen blive taget stilling til, hvordan der sikres optagelse af foto i udleveringssager.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har indskærpet nationalt, at der i samtlige lukkede fængsler og arrester skal være instrukser vedrørende afvikling af pårørendebesøg. I instruksen skal det præciseres, at der skal foretages kontrol af de besøgendes billedlegitimation, også når de besøgende forlader institutionen, at de besøgende først kan forlade fængslet efter, at der er foretaget kontrol af den indsatte, og at der ved indsættelse af arrestanter skal foretages opdatering af signalement i klientsystemet. Det bemærkes i den forbindelse, at kontrollen af afsonere i de lukkede fængsler, der har afviklet besøg, kan ske ved hjælp af foto af den pågældende i klientsystemet.

Direktoratet har besluttet, at kontrollen i arresthuse/arrestafdelinger i fængslerne af pårørendes besøg (ikke ved advokatbesøg eller besøg med andre myndigheder m.v.), skal kvalificeres, således at de(n) pårørende, som besøger den indsatte, ikke må forlade institutionen, før personale, der kender den indsatte, ved personlig genkendelse har bekræftet, at den indsatte, som tages med tilbage fra besøg, er den samme person, som blev lukket ind i besøgsafdelingen. Denne ordning gælder ikke i Vestre Fængsel, hvor der allerede er iværksat et andet tiltag, jf. nedenfor.

Derudover skal der gælde begrænsninger i forhold til antallet af besøgende i forbindelse med besøg af pårørende, således at der nu maksimalt må være to voksne besøgende til en indsat pr. besøg.

Kriminalforsorgen vil endvidere i de situationer, hvor der er en sigtelse for f.eks. terror eller lignende, sørge for, at der - også i situationer, hvor der efter politiets oplysninger ikke er særlige opmærksomhedspunkter i forhold til den indsatte - bliver gjort notat herom i klientsystemet.

Justitsministeren har den 3. oktober 2018 fremsat et lovforslag (L 21 om forhold for indsatte i kriminalforsorgens institutioner, varetægtssurrogat m.v.), hvor der foreslås indsat en ny bestemmelse i retsplejeloven, således at kriminalforsorgen gives mulighed for at fotografere og optage fingeraftryk af varetægtsarrestanter med henblik på senere identifikation. Såfremt lovforslaget vedtages, og kriminalforsorgen derved bl.a. kan fotografere varetægtsarrestanter, vil kriminalforsorgen vurdere, i hvilket omfang der er behov for at opretholde bl.a. tiltaget om personlig genkendelse og tiltaget i Vestre Fængsel om anvendelsen af plastic-strips i forbindelse med besøg, jf. nedenfor. Direktoratet forventer, at den fore-

slåede adgang til at fotografere varetægtsarrestanter, hvis den vedtages, vil kunne være implementeret i løbet af 1. kvartal 2019.

Side 8

Københavns Fængsler har særskilt iværksat en række tiltag.

Der er i forlængelse af undvigelsen foretaget en revision af den personaleinstruks, som gælder adgangs- og udgangskontrol på Københavns Fængsler, og den ovenfor nævnte begrænsning af antallet af besøgende, som direktoratet nu har besluttet skal indføres i arresthuse/arrestafdelinger i fængslerne i forbindelse med besøg af pårørende, er allerede indført i institutionen.

Endvidere er der iværksat en særlig ordning i Vestre Fængsel, hvor den indsatte påføres en plastic-strip, der kan hjælpe fængselspersonalet med at kontrollere, at det er den indsatte, der bringes med retur efter endt besøg. Det fremgår af den reviderede personaleinstruks, at de besøgende ikke må forlade besøgslokalet, før det er konstateret, at den indsatte har den ovennævnte plastic-strip på armen. Derudover fremgår det af instruks, at når besøgende forlader et besøg, skal personalet i indleveringen sikre, at der er overensstemmelse mellem billedlegitimation og den enkelte besøgende.

Baggrunden for indførelsen af ordningen med plastic-strip på armen i Vestre Fængsel er, at det, henset til det store antal indsatte, besøgende og ansatte i denne institution, ikke vurderes at være praktisk muligt med en procedure, hvor den besøgende ikke må forlade besøgsafdelingen, før der er personale tilstede, som kender den indsatte, og som kan foretage personlig genkendelse af den pågældende. Ordningen med plastic-strips vurderes derfor at være hensigtsmæssig i Vestre Fængsel.

Herudover er der sket indskærpelse over for personalet, om at der i forbindelse med indsættelser skal ske opdatering af signalement, ligesom det er besluttet, at alle indsatte, der transporteres ud af institutionen i en periode, skal tjekkes i klientsystemet med henblik på opdatering af signalement. Personalet i besøgsafdelingen i Vestre Fængsel er blevet indskærpet, at alle radioer og telefoner i besøgsafdelingen skal være åbne for kontakt frem til besøgsafdelingens lukketid.

Endelig er der etableret mulighed for, at overvågning af Københavns Fængsler kan tilgås fra computere i fængslets sikkerhedsenhed samt fra fængslets sikringsrum/det centrale vagtrum. Der arbejdes på en teknisk løsning relateret til en udfordring med tidsforskydning af optagelserne.

3. Hændelsesforløbet vedrørende undvigelsen den 1. august 2018

Den 1. august 2018 var der booket et pårørendebesøg til AD. Besøget var booket til tidsrummet kl. 18.00 – 19.30, som er dagens sidste besøgsmodul. Der var seks besøgende registreret til besøget. De pågældende var registreret som værende en bekendt, en med anden

tilknytning samt fire børn. Det bemærkes, at den unge kvinde, jf. nedenfor, var registreret som værende et barn i klientsystemet, selv om pågældende var registreret som født i 1999. Det fremgår af sagen, at alle de besøgende samt den indsatte havde samme efternavn. De besøgende var imidlertid ikke registreret som familiemedlemmer, idet kriminalforsorgen generelt ikke har mulighed for at kontrollere ikke herboende udenlandske besøgendes familiemæssige relationer.

Kameraovervågningen viser, at der mødte seks besøgende op til besøget. En ældre mand, en ung kvinde og en ung mand, en lille dreng og to yngre piger.² De besøgende ankom til fængslets område ca. kl. 17.34, hvorefter de gik til besøgsafdelingen. Fire af de besøgende – herunder den besøgende, der blev forvekslet med den indsatte efter besøget – har tidligere besøgt den indsatte i Vestre Fængsel den 25. juni 2018. Ingen af de medarbejdere, der var på tjeneste i besøgsafdelingen den 25. juni 2018, har på forespørgsel givet udtryk for at huske noget særligt fra dette besøg.

Ved kontrol af de besøgendes billedlegitimation ved skranken den 1. august 2018 konstaterede fængselsbetjent A, at den ældre mand ikke var omfattet af besøgsbookingen. Dermed var han ikke godkendt til at komme ind til besøg. Det fremgår af overvågningskameraerne, at den ældre mand efterfølgende forlod fængslets område ca. kl. 17.58.

De resterende besøgende var alle godkendte til at besøge AD og fik udleveret et nøglekort til besøgsrum 306. I henhold til sædvanlig arbejdsgang beholdt personalet ved skranken de besøgendes billedlegitimation.

De fem besøgende blev herefter ført videre til et venterum og efterfølgende lukket ind i visitationsområdet. I visitationsområdet blev de besøgende visiteret af henholdsvis fængselsbetjent C og fængselsbetjent D, og deres forskellige effekter blev scannet i en bagagescanner. Endvidere blev de besøgende anmodet om at lægge de effekter, som de ikke måtte medbringe i besøgslokalet, i et dertil indrettet skab. Efter visitationen gik de besøgende til besøgsrum 306. Fængslets besøgsbygning er indrettet således, at pårørende selv går til besøgsrummet. Det udleverede nøglekort kan alene anvendes til dette rum.

Det fremgår af fængslets overvågningskameraer, at den indsatte blev afhentet af fængselsbetjent E på 3. etage i Østfløjen og ført til besøgsrum 306. De besøgende ventede i besøgsrummet. Besøget startede ca. kl. 18.01 og sluttede ca. kl. 19.29.

Det fremgår endvidere af kameraovervågningen, at da besøget sluttede, åbnede fængselsbetjent I døren ind til besøgsrummet. Den lille dreng kom først ud af besøgsrummet og gik direkte til døren mod trappen, som er udgang for de besøgende. I retning til højre for ud-

² Ved den efterfølgende gennemgang af overvågningsbillederne er der konstateret unøjagtigheder i kameraernes tidsangivelser, hvilket der er korrigeret for i det følgende.

gangsdøren ligger visitationsområdet for de indsatte. Efter den lille dreng var kommet ud af besøgsrummet, kom den indsatte og den unge kvinde ud, og de stillede sig begge til venstre for udgangsdøren. Dernæst kom den unge mand ud og stillede sig til højre for døren ved siden af fængselsbetjent I. De resterende besøgende kom herefter ud af besøgsrummet, og samtidig åbnede drengen udgangsdøren til trappen. De besøgende og den indsatte gik ud af døren samtidig med, at den unge mand blev anvist at gå til højre mod visitationsrummet for de indsatte, hvilket han efterkom uden indvendinger.

AD var iført sort t-shirt og lange mørke bukser med hvide striber ned langs siderne. Den unge mand var iført sort t-shirt med et trykt motiv foran. Endvidere var han iført mørke shorts. De pågældende havde ikke byttet tøj. Den unge mand havde tydelig skægvækst, hvilket AD ikke havde. På denne baggrund kan det konkluderes, at indsatte og den besøgende ikke lignede hinanden. Herudover skal det bemærkes, at der – ifølge oplysninger i klientsystemet – var ca. 20 år i aldersforskel på de to. Umiddelbart vurderes det ikke muligt - ud fra kameraovervågningen – at kunne konstatere en så stor aldersforskel.

De øvrige besøgende og AD gik herefter ned ad trappen mod udgangen i besøgsafdelingens stueetage. De blev ført fra selve besøgsafdelingen via en sluse til skranken/indleveringen af fængselsbetjent D. I slusen kunne de ved hjælp af nøglekortet tømme skabet for deres medbragte effekter.

Ved ankomst til skranken, der blev betjent af fængselsbetjent A, afleverede de - herunder AD - nøglekortet til besøgsrummet og fik samtidig billedlegitimation retur. Af overvågningskameraerne fremgår det, at billedlegitimationen ikke blev kontrolleret af fængselsbetjent A. Herefter forlod de besøgsafdelingen og fængslets område ca. kl. 19.35.

Den tilbageværende unge mand blev visiteret af fængselsbetjent H og fængselsbetjent C. Den pågældende blev aflædt i forbindelse med visitationen i henhold til normal procedure efter endt besøg. Efter endt visitation blev han videregivet til fængselsbetjent K med henblik på at følge ham tilbage til fløjen.

Det fremgår af kameraovervågningen, at fængselsbetjent K gik forrest over den gangbro, der adskiller besøgsafdelingen fra fængslets øvrige afdelinger efterfulgt af tre indsatte, hvoraf den sidste var den unge mand. Det fremgår endvidere, at fængselsbetjent E gik bag ved fængselsbetjent K og de tre indsatte over gangbroen. Ved døren ind til fløjen fortsatte fængselsbetjent K alene med de tre indsatte. Fængselsbetjent E låste døren efter dem og returnerede herefter til besøgsafdelingen.

Fængselsbetjent E var den fængselsbetjent, der afhentede AD i fløjen inden besøget. Herudover var han med til at følge den unge mand over gangbroen fra besøgsafdelingen til fløjen. Fængselsbetjent E havde ikke taget den unge mand ud af besøgslokalet eller deltaet i visitationen af ham efter endt besøg.

Fængselsbetjent K fulgte herefter den unge mand til Østfløjen. De kom retur til Østfløjen ca. kl. 19.34. Det fremgår af overvågningskameraerne, at den unge mand ikke ønskede at gå ind i cellen.

Det fremgår af oplysningerne i sagen, at fængselsbetjent K forgæves søgte at få telefonisk kontakt til besøgsafdelingen ca. kl. 19.35, samt at fængselsbetjent K forgæves søgte at kalde over sin radio ca. kl. 19.36 til besøgsafdelingen. Det fremgår ligeledes af sagen, at fængselsbetjent K samt fængselsbetjent F herefter fulgte den unge mand tilbage til fængslets besøgsafdeling, hvor han blev lukket ind i et besøgsrum.

Det fremgår af sagen, at fængslets vagthavende enhedsleder ca. kl. 19.35 modtog et telefonopkald fra fængselsbetjent F, der gjorde tjeneste på 3. etage i Østfløjen. Fængselsbetjent F oplyste, at han og hans kollega havde mistanke om, at der var sket en ombytning af en indsat og en pårørende ved besøg. Denne orientering til vagthavende enhedsleder var i overensstemmelse med fængslets beredskabsplan.

Det fremgår endvidere, at den vagthavende herefter straks forsøgte at kontakte besøgsafdelingen telefonisk, men at han ikke kunne få kontakt. Derfor løb han til besøgsafdelingen. Samtidig ringede han til personalet i fængslets port og anmodede om, at ingen måtte lukkes ud fra fængslets område.

Da den vagthavende ankom til besøgsafdelingen, oplyste personalet i afdelingen, at de sidste besøgende var lukket ud 5-10 minutter forinden. Den vagthavende kontaktede herefter politiet. Den unge mand blev anholdt af politiet, da de ankom til fængslet.

Det kan konstateres, at da fængslet skulle give politiet et signalement af den undvegne indsatte, var det ikke muligt at udarbejde et print fra overvågningskameraerne. Det skyldes, at medarbejderen ikke havde de nødvendige rettigheder i systemet. Politiet tog i stedet et foto af skærbilledet. Politiet var ikke selv ikke i besiddelse af et foto af AD, idet dette ikke var blevet optaget i forbindelse med anholdelsen, jf. pkt. 4.4. Fængslet var ikke i besiddelse af et foto af den indsatte i klientsystemet, idet der ikke er lovhjemmel til at tage foto af varetægtsarrestanter.

Fængslets overvågningssystem optager alle døgnets timer hele året rundt. Optagelserne opbevares i systemet i ca. 1 uge. Visning af optagelser kan kun ske fra udvalgte computere i fængslet på grund af systemkrav. Den 1. august 2018 kørte systemet stabilt. Dog skal det nævnes, at den vagthavende ved Københavns Fængsler forgæves forsøgte at tilgå overvågningsbillederne fra en arbejdscomputer, hvilket ikke var muligt, da overvågningsbillederne alene kunne tilgås fra en specifik computer i besøgsbygningen.

Det kan udledes af personalets forklaringer, at der i medfør af fængslets interne regler og efter praksis i besøgsafdelingen foretages kontrol af de besøgendes billedlegitimation ved ankomsten. Det kan videre udledes, at det er praksis, at personalet igen kontrollerer de be-

søgendes billedlegitimation, inden de forlader besøgsafdelingen med henblik på kontrol af identitet. Denne praksis var - som nævnt nedenfor - på tidspunktet for undvigelsen ikke beskrevet i den interne regelsamling KF-Bestemmelser.

Af medarbejdernes forklaringer kan det udledes, at ansvaret for kontrollen i forbindelse med afslutningen af besøget i den konkrete sag påhvilede fængselsbetjent A. Denne fængselsbetjent har forklaret, at billedlegitimationen ikke blev kontrolleret i forbindelse med exit, men at den blot blev udleveret til de besøgende/den indsatte. Dette er ligeledes bekræftet af videoovervågningen.

Samtalerne/afhøringerne har endvidere afdækket, at der tidligere har været to episoder, hvor besøgende fejlagtigt er blevet visiteret som indsatte efter endt besøg. Personalet opdagede dog hurtigt fejlen, og de indsatte blev ført tilbage til cellen i henhold til normal procedure. I begge tilfælde blev episoderne umiddelbart opfattet som misforståelser og ikke forsøg på flugt eller lignende.

3.1. Københavns Fængslers interne regler og skriftlige procedure for afvikling af besøg

Københavns Fængsler har gennemgået fængslets interne regler og skriftlige procedurer i forbindelse med afvikling af besøg. De pågældende bestemmelser beskriver, at det er det tjenestegørende personale i indleveringen, der har ansvaret for adgangskontrollen til fængslet. Det fremgår endvidere af bestemmelserne, hvilken type billedlegitimation pårørende skal fremvise i forbindelse med besøg, samt at besøgende, der ikke har en gyldig besøgstilladelse samt gyldig billedlegitimation, skal afvises. Herudover fremgår det af bestemmelserne, at antallet af tilladte besøgende er 6 personer (max. 3 voksne og max. 3 børn). Det fremgår ikke af bestemmelserne, at personalet skal kontrollere den besøgendes billedlegitimation efter besøg. De pågældende bestemmelser kan tilgås via Københavns Fængslers intranet og er tilgængelige for alle ansatte på Københavns Fængsler.

Endvidere har Københavns Fængslers daværende sikkerhedsenhed i oktober 2012 udfærdiget en skriftlig procedure med henblik på at forhindre, at indsatte bytter identitet med besøgende i forbindelse med afvikling af besøg. Proceduren er udfærdiget i forlængelse af den såkaldte ”Burka-sag” fra Nyborg Fængsel, hvor det lykkedes en indsat at bytte identitet med en af de besøgende og dermed undvige. Proceduren er ikke tilgængelig for medarbejderne på Københavns Fængslers intranet eller i den interne regelsamling *KF-Bestemmelser*. Endvidere har de nuværende ledere og medarbejdere på Vestre Fængsel – direkte adspurgt i forbindelse med de afholdte tjenstlige samtaler/afhøringer - alle oplyst, at de ikke har haft kendskab til denne skriftlige procedure. De har imidlertid forklaret, at det var fast praksis at kontrollere identiteten på de besøgende (ved at sammenholde den besøgende med dennes medbragte billedlegitimation), inden de pågældende blev lukket ud af fængslet. Personalet på Blegdamsvejens Arrest fulgte den nævnte skriftlige procedure, som var opsat på opslagstavler i Blegdamsvejens Arrest. Københavns Fængsler kan desværre ikke give en

nærmere forklaring på, hvorfor personalet i Vestre Fængsel ikke har haft kendskab til den pågældende skriftlige procedure, eller hvorfor proceduren ikke er optaget i KF-Bestemmelser og ikke er tilgængelig på Københavns Fængsels Intranet. Det kan oplyses, at den skriftlige procedure efter den 1. august 2018 er blevet erstattet af en ny instruks, jf. ovenfor pkt. 2.

3.2. Oplysninger om straffesagen vedrørende den besøgende

Den mandlige besøgende, som af personalet i Vestre Fængsel blev forvekslet med AD (efterfølgende benævnt FM), og et yderligere familiemedlem blev den 1. august 2018 sigtet for overtrædelse af straffelovens § 124, stk. 2, om hjælp til undvigelse. De pågældende blev afhørt og løsladt efter endt afhøring uden fremstilling i grundlovsforhør.

Der blev gennemført afhøringer af en række relevante personer i sagen udover FM. Blandt andet på baggrund af de oplysninger, der fremkom ved afhøringerne, blev det af politiet vurderet, at der på det daværende tidspunkt ikke var tilstrækkeligt grad af mistanke om, at FM havde hjulpet eller tilskyndet AD til at undvige, jf. straffelovens § 124, stk. 2., til at kunne danne grundlag for en fremstilling i grundlovsforhør men alene til fastholdelse af sigtelsen. Der blev derfor truffet beslutning om at løslade FM uden fremstilling i grundlovsforhør.

Henholdsvis den 2. og den 14. august 2018 er et yderligere familiemedlem til AD, der også deltog i besøget den 1. august 2018, samt en fjerde person, som ikke deltog i besøget, ligeledes sigtet for medvirken til undvigelse, jf. straffelovens § 124 stk. 2. De pågældende er alle afhørt til sagen.

Københavns Politi har endvidere indhentet og gennemgået videoovervågningsmateriale fra Vestre Fængsel.

Sagerne er fortsat under efterforskning.

4. Forløbet af udleveringssagen

4.1. De internationale arrestordre

En European Arrest Warrant (EAW) er en arrestordre, der kan fuldbyrdes i Den Europæiske Union. Den udstedes af en medlemsstat med det formål, at en anden medlemsstat efter princippet om gensidig anerkendelse anholder og udleverer en eftersøgt person med henblik på blandt andet strafforfølgning. En EAW udstedes ved at udfylde en formular, som skal indeholde en række oplysninger om bl.a. navn, køn, nationalitet, fødselsdato, formål, f.eks. udlevering med henblik på strafforfølgning, varigheden af den straf, der kan idømmes for lovovertrædelsen eller lovovertrædelserne, samt oplysninger om de kriminelle forhold, der danner grundlag for anmodningen. Hvis det er relevant, angives det ligeledes på

arrestordren ved afkrydsning i et eller flere fortrykte felter, hvilken kriminalitetstype der er tale om, f.eks. deltagelse i en kriminel organisation, menneskehandel eller terrorisme. Der er imidlertid ikke krav om en nærmere redegørelse for sagens beviser eller den foretagne efterforskning i sagen. I standardformulærens pkt. f) ”andre forhold af relevans for sagen (fakultative oplysninger)” kan anføres særlige omstændigheder som gør sig gældende vedrørende fuldbyrdelsen af den konkrete arrestordre. Det kan eksempelvis være oplysninger om restriktioner vedrørende den mistænkte kontakt til tredjepart efter anholdelse, angivelse af at der er risiko for ødelæggelse af bevismateriale eller gentagelse af den strafbare handling.

I sager om udlevering mellem EU-lande, vil der foreligge en såkaldt A-formular, som er en opsummering af den europæiske arrestordre og et udtræk fra SIS (Schengeninformations-systemet). Denne kan bruges som grundlag for varetægtsfængsling, indtil selve arrestordren eventuelt er oversat fra originalsproget. En europæisk arrestordre vil meget sjældent foreligge på dansk ved sagens begyndelse, fordi det efterlysende land først i forbindelse med anholdelsen bliver bekendt med, hvilket land den pågældende opholder sig i. I forhold til den europæiske arrestordre (EAW) har Danmark meddelt, at Danmark vil modtage arrestordrer på dansk, svensk eller engelsk.

EAW nr. 1

Den 22. januar 2018 udstedte de italienske myndigheder en international efterlysning af AD med henblik på udlevering til Italien. Efterlysningen skete på baggrund af en EAW, udstedt den 28. september 2017 af Retten i Tempio Pausania, Italien (EAW nr. 1). Den strafbare handling var i arrestordren beskrevet som ulovlig bankvirksomhed bl.a. ved, at AD mod betaling skulle have foretaget valutavekslinger og overførsler m.m. i perioden fra februar 2016 til den 12. juni 2017. Der var i standardformulæren foretaget afkrydsning i feltet ”Deltagelse i en kriminel organisation”, men ikke i feltet ”Terrorisme”.

Det fremgik af A-formulærens sagsresumefelt, at AD ”*along with other accomplices of a criminal association, by means of several actions of the same criminal plan, in different circumstances, executed services of collecting and paying, clearing and transfer of debts and credits, as well as currency exchange brokerage, mostly on behalf of Syrian citizens*”. Det fremgik endvidere af A-formulæren, at EAW nr. 1 vedrørte ”*financial crime*”, dvs. økonomisk kriminalitet.

Den 2. februar 2018 anmodede Rigsadvokaten Københavns Politi om at foretage den i udleveringslovens § 18 b, stk. 1, nævnte undersøgelse vedrørende EAW nr. 1. Skrivelsen af 2. februar 2018 blev af Rigsadvokaten sendt pr. e-mail samme dag, men forsendelsen mislykkedes, idet anmodningen ikke var vedhæftet mailen. På anmodning fra Københavns Politi blev e-mailen genfremsendt den 5. februar 2018.

Den 12. februar 2018 traf Rigsadvokaten afgørelse om, at AD skulle udleveres til Italien på baggrund af EAW nr. 1. Denne afgørelse blev den 22. februar 2018 forkyndt i Bleg-

damsvejens Arrest for AD, der begærede spørgsmålet om lovligheden af Rigsadvokatens afgørelse indbragt for retten.

Side 15

Den 22. februar 2018 blev sagen sendt til Københavns Byret, men berømmelsen af sagen afventede indhentelse af nærmere oplysninger om de italienske fængselsforhold, idet Østre Landsret i en tilsvarende sag havde anmodet om sådanne oplysninger, før landsretten kunne træffe afgørelse om udlevering til Italien. Sagen blev herefter berømmet til den 14. maj 2018.

Ved kendelse af 14. maj 2018 fandt Københavns Byret afgørelsen om udlevering til Italien på baggrund af EAW nr. 1 lovlig. Østre Landsret stadfæstede denne afgørelse den 28. maj 2018.

EAW nr. 2

Den 4. maj 2018 udstedte Retten i Cagliari en yderligere EAW (EAW nr. 2) vedrørende AD.

De strafbare handlinger var i EAW nr. 2 beskrevet således, at AD siden 2014, i forening med flere medgerningsmænd, ledte, organiserede og deltog i en transnational organisation, som deltog i voldshandlinger med henblik på terrorisme, med det formål at skræmme det syriske folk og destabilisere eller ødelægge de grundlæggende politiske, forfatningsmæssige, økonomiske og samfundsmæssige institutioner. AD var i den sammenhæng særligt engageret i at hverve nye medlemmer og finansiere Jihad Al Nusra, som sammen med andre militante grupper, herunder Daesh, begik voldelige handlinger, angreb og plyndringer på det syriske territorium med det formål at skabe et emirat baseret på Sharia og elimineringen af personer af anden tro. Endvidere skulle AD have udøvet ulovlig bankvirksomhed i form af Hawaladar agenter, som deltog i forskellige økonomiske transaktioner for tredje-part, som var medlemmer af det islamiske samfund.

I standardformularen for EAW nr. 2 var der – i modsætning til i EAW nr. 1 – i positivlisten sat kryds i feltet ”Terrorisme”, men EAW nr. 2 indeholdt ligesom EAW nr. 1 ingen specifikke oplysninger om påvirknings- eller flugtrisiko.

Rigsadvokaten modtog EAW nr. 2 fra de italienske myndigheder den 11. maj 2018. Den 14. maj 2018 sendte Rigsadvokaten EAW nr. 2 til Københavns Politi til orientering. Samme dag blev sagen vedrørende EAW nr. 1 afgjort i byretten, jf. ovenfor.

Den 15. maj 2018 anmodede Rigsadvokaten Københavns Politi om at undersøge, om betingelserne for udlevering var opfyldt i relation til EAW nr. 2. Københavns Politi fremsendte sagen vedrørende EAW nr. 2 sammen med den foretagne undersøgelse til Rigsadvokaten den 18. maj 2018.

Den 6. juni 2018 traf Rigsadvokaten afgørelse om udlevering af AD til Italien på baggrund af EAW nr. 2, hvilket blev forkyndt for AD den 11. juni 2018.

Side 16

EAW nr. 3

Den 25. maj 2018 udstedte Retten i Brescia en tredje EAW (EAW nr. 3) vedrørende AD. Den strafbare handling i EAW nr. 3 er kort opsummeret beskrevet således, at AD i perioden fra 2015 og frem, i forening med flere medgerningsmænd, bl.a. ledte, organiserede og deltog i uautoriseret bankvirksomhed, hvidvaskning og finansiering af terrorvirksomhed. I denne EAW var der foretaget afkrydsning i feltet ”Deltagelse i en kriminel organisation”. EAW nr. 3 indeholdt ingen specifikke oplysninger om påvirknings- eller flugtrisiko.

Rigsadvokaten modtog EAW nr. 3 i oversat form den 31. maj 2018. Den 4. juni 2018 oversendte Rigsadvokaten EAW nr. 3 til Københavns Politi med en anmodning om at undersøge, om betingelserne for udlevering var opfyldt i relation til EAW nr. 3. Københavns Politi konkluderede på baggrund af undersøgelsen, at betingelserne for udlevering var opfyldt, og sagen blev herefter den 6. juni 2018 tilbagesendt til Rigsadvokaten sammen med den foretagne undersøgelse.

Den 14. juni 2018 traf Rigsadvokaten afgørelse om udlevering på baggrund af EAW nr. 3. Den 19. juni 2018, blev Rigsadvokatens afgørelse om udlevering på baggrund af EAW nr. 3, forkyndt for AD. Denne afgørelse blev ligeledes begæret indbragt for retten. Den 25. juli 2018 under et retsmøde i Københavns Byret om lovligheden af Rigsadvokatens afgørelser om udlevering af AD på baggrund af henholdsvis EAW nr. 2 og EAW nr. 3 blev sagen optaget til kendelse, som skulle afsiges dagen efter.

Den 26. juli 2018 afsagde Københavns Byret kendelse om, at Rigsadvokatens afgørelser om udlevering af AD på baggrund af henholdsvis EAW nr. 2 og EAW nr. 3 var lovlige. AD, som var til stede i retten, modtog kendelsen.

I Københavns Byrets kendelse af 26. juli 2018 var der bl.a. citeret fra Rigsadvokatens afgørelse af 6. juni 2018 vedrørende EAW nr. 2, hvori de italienske myndigheders udleveringsanmodning var opsummeret på følgende vis: ” ... *de italienske myndigheder [har] anmodet om, at den syriske statsborger AD, født [...], udleveres til strafforfølgning i Italien for 2 forhold, herunder terrorisme, ved i perioden fra 2014 til dags dato, i forening med flere medgerningsmænd, at have ledet, organiseret og deltaget i voldshandlinger med henblik på terrorisme, og for i samme periode at have foretaget uautoriseret bankvirksomhed og indsamling til at understøtte finansieringen af terrorvirksomhed. (Se afsnit (e) i EAW'en)*”.

Tilbagekaldelse af EAW nr. 1

Udlevering af AD på baggrund af EAW nr. 1 var oprindeligt planlagt til at skulle have fundet sted den 6. juni 2018. Den 4. juni 2018 tilbagekaldte de italienske myndigheder

imidlertid EAW nr. 1 og anmodede i stedet om at få AD udleveret på baggrund af EAW nr. 2 og 3.

Side 17

De italienske myndigheder forklarede, at årsagen til tilbagekaldelsen var, at den fængslingsskendelse, som lå til grund for EAW nr. 1, ikke længere kunne opretholdes som følge af den tid, AD havde været frihedsberøvet i Danmark.

4.2. Anholdelse, fremstillinger i grundlovsforhør og varetægtsfængsling

Den 29. januar 2018 blev AD anholdt i Københavns Lufthavn på baggrund af den internationale efterlysning udstedt af de italienske myndigheder den 22. januar 2018 på baggrund af EAW nr. 1.

Den 30. januar 2018 blev AD fremstillet i grundlovsforhør og varetægtsfængslet i medfør af udleveringslovens § 18 b, stk. 2, jf. § 10 a, stk. 1, jf. retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1, om risiko for at den sigtede vil unddrage sig bl.a. strafforfølgning. AD kærede kendelsen. Fremstillingen af AD skete alene på baggrund af A-formularen, idet Københavns Politi på tidspunktet for fremstillingen endnu ikke havde modtaget EAW nr. 1, da den først blev modtaget hos Rigsadvokaten den 2. februar 2018. Der blev ikke iværksat brev- og besøgs-kontrol, jf. nedenfor i afsnit 4.3.

Københavns Byrets kendelse af 30. januar 2018 om varetægtsfængsling blev den 31. januar 2018 stadfæstet af Østre Landsret.

Den 12. februar 2018 blev fristen for varetægtsfængslingen forlænget med 14 dage til den 26. februar 2018. Fristforlængelsen blev foretaget via videolink fra arresten.

I perioden fra den 26. februar 2018 til den 23. april 2018 blev fristen forlænget med 14 dage 4 gange. Fristforlængelserne blev foretaget skriftligt.

Som følge af tilbagekaldelsen af EAW nr. 1 den 4. juni 2018, blev AD samme dag løsladt kl. 15.00 og på ny anholdt kl. 15.01 med henblik på udlevering på baggrund af EAW nr. 2. På den baggrund blev AD den 5. juni 2018 fremstillet i grundlovsforhør, hvor AD blev fængslet i medfør af udleveringslovens § 18 b, stk. 2, jf. § 10 a, stk. 1, jf. retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1, om risikoen for, at den sigtede vil unddrage sig bl.a. forfølgningen. AD blev varetægtsfængslet frem til den 14. juni 2018.

Den 14. juni 2018 blev varetægtsfængslingen forlænget med 14 dage, og den 28. juni 2018 blev fristen forlænget med 4 uger frem til den 26. juli 2018. Begge fristforlængelser blev foretaget skriftligt.

Der blev den 26. juli 2018 i forbindelse med Københavns Byrets kendelse om lovligheden af Rigsadvokatens afgørelser om udlevering af AD på baggrund af henholdsvis EAW nr. 2

og EAW nr. 3 samtidig truffet afgørelse om fortsat varetægtsfængsling af AD, jf. udleveringslovens § 18 e, stk. 3.

Side 18

4.3. Brev- og besøgskontrol

Anklagemyndigheden vurderer efter drøftelse med politiet, hvorvidt en arrestant skal være undergivet brev- og besøgskontrol under en eventuel varetægtsfængsling.

Besøgskontrol skal kun anvendes, hvis anklagemyndigheden vurderer, at det er nødvendigt af hensyn til varetægtsfængslingens øjemed mv. Brevkontrol skal kun anvendes, hvis anklagemyndigheden vurderer, at det er nødvendigt af hensyn til efterforskningen eller opretholdelse af orden og sikkerhed i arresten.

Brev- og besøgskontrol anvendes i praksis hovedsageligt, når varetægtsfængslingen er begrundet i hensynet til efterforskningen, jf. retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, med henblik på at forhindre, at den varetægtsfængslede f.eks. kan påvirke vidner.

Det bemærkes, at EAW'erne, udover de oplysninger om mistænkte medgerningsmænd som fremgik af selve arrestordrerne, ikke indeholdt nærmere oplysninger om efterforskningen i Italien, hvorfor der ikke var grundlag for en begæring om fængsling i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, om risikoen for, at den sigtede vil vanskeliggøre forfølgningen, navnlig ved at fjerne spor eller advare eller påvirke andre.

Ingen af de fremsendte dokumenter fra de italienske myndigheder indeholdt oplysninger om, at der var en aktuel påvirkningsrisiko i forhold til den italienske efterforskning. Det fremgik heller ikke, at AD skulle være særlig flugttruet. Det bemærkes, at der i formularen for en EAW er en særlig rubrik til angivelse af andre forhold af relevans for sagen (fakultative oplysninger), hvor oplysninger af denne karakter kan anføres, jf. pkt. 4.1.

Der blev således ikke iværksat brev- og besøgskontrol, idet politi og anklagemyndighed på baggrund af sagens oplysninger og det grundlag, som AD blev fængslet på, vurderede, at der ikke var grundlag herfor.

4.4. Optagelse af foto i forbindelse med anholdelse

Politiets adgang til at optage foto og fingeraftryk af en mistænkt og sigtet følger af retsplejelovens §§ 792-792 b samt § 792 e.

I medfør af retsplejelovens § 792 og § 792 a kan politiet optage fingeraftryk og personfotografier af en sigtet, såfremt den sigtede med rimelig grund er mistænkt for en lovovertrædelse undergivet offentlig påtale, samt at optagelsen er af væsentlig betydning for efterforskningen. Endvidere kan politiet i medfør af retsplejelovens § 792 b optage fingeraftryk og personfotografier af en person, der med rimelig grund er mistænkt for en lovovertræ-

delse, som kan medføre fængsel i mindst 1 år og 6 måneder, eller er mistænkt for overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 2. Formålet med optagelsen skal være med henblik på senere identifikation af pågældende. Optagelse af fingeraftryk og personfotografier skal ske under iagttagelse af den almindelige proportionalitetsafvejning i forhold til indgreb, jf. retsplejelovens § 792 e, stk. 1.

Det fremgår af udleveringsloven, at de retsmidler, som er omtalt bl.a. i retsplejelovens kapitel 72 om legemsindgreb, herunder bestemmelserne om optagelse af foto, kan anvendes til at sikre udlevering.

Rigspolitiet har udarbejdet interne retningslinjer for politiets optagelse af fingeraftryk samt personfotografier. De interne retningslinjer fremgår af kundgørelse nr. 28 om nationalt fotoregister samt kundgørelse B nr. 24 om kriminalteknik, der er gældende for samtlige politikredse i Danmark og tager afsæt i retsplejelovens regler på området.

Til kundgørelserne er der udarbejdet tilhørende vejledninger, herunder vejledning om nationalt fotoregister af 2013 samt vejledning om fingeraftryk mv. Af kundgørelse nr. 28 om nationalt fotoregister punkt 3 fremgår det, at politiet skal optage personfotografi, såfremt betingelserne i retsplejeloven er opfyldt.

Der tages i de eksisterende kundgørelser og vejledninger ikke eksplicit stilling til spørgsmålet om optagelse af foto i forbindelse med udleveringssager.

Det bemærkes, at kundgørelserne og dertilhørende vejledninger på nuværende tidspunkt er under revision i Rigspolitiet.

Københavns Politi har oplyst, at man i forbindelse med den konkrete sag vurderede, at der ikke efter lovgivningen var grundlag for at optage foto eller fingeraftryk af AD.

Dette betød, at politiet ikke var i besiddelse af et foto af AD i forbindelse med eftersøgningen, men måtte benytte sig af foto fra kriminalforsorgens overvåningskameraer.

4.5. Sikkerhed - og trusselvurderinger

4.5.1. Københavns Politis trusselvurdering

Politiets sikkerheds/trusselvurdering tager udgangspunkt i en landsdækkende aftale om arrestanttransport og besøg indgået på tværs af politikredsene, godkendt i CPI-Forum³ den 28. november 2012.

³ forum for politikredsenes chefpolitiinspektører

Det fremgår bl.a. af aftalen, at alle politikredse skal benytte arrestantsystemet til registrering af transporter og af besøg. Det fremgår videre af aftalen, at en trusselsvurdering af en arrestant – så vidt muligt – skal opdateres i arrestantens stamblad i arrestantsystemet umiddelbart efter, at der er truffet bestemmelse om fremstilling i grundlovsforhør med henblik på varetægtsfængsling.

Det fremgår af den vejledning, der hører til aftalen, at der, for at kunne iværksætte den nødvendige og tilstrækkelige bevogtning i forbindelse med transporterne, skal udføres en konkret trusselsvurdering af arrestanten. Ved vurderingen skal der tages stilling til personens farlighed, flugtruslen samt truslen mod arrestanten fra en eventuel modpart.

Trusselsvurderingen er trindelt i 4 niveauer, hvor grøn angiver laveste niveau, hvor der ingen trussel er. Herefter er niveauerne stigende fra gul, orange til rød. Det fremgår endvidere af vejledningen, at sidstnævnte niveau kun sjældent vil skulle anvendes og kun efter beslutning på strategisk eller operationelt niveau.

Om trusselsniveauerne fremgår følgende af vejledningen:

Grøn: Ingen trussel. Transport kan eventuelt iværksættes med politipersonale på alle niveauer.

Gul: Lav trussel. Parametre for vurderingen kan være; springer/undviger, vold mod tjenestemand, sagens karakter – herunder flere sigtede i sager med kompleks efterforskning, tilhørsforhold – rocker/bande, samt sigtedes generelle opførsel.

Orange: Middel trussel. Parametre for vurderingen skal være som ved gult trusselsniveau, men hvor det formodes, at der er risiko for, at personer udefra vil iværksætte befrielse af eller angreb mod arrestanten.

Rød: Høj trussel. Pågældende, der skal transporteres, skal være stærkt flugt- eller sikkerhedstruet vurderet på baggrund af konkrete efterretninger. Det kan være personer sigtet for terrorisme, drab eller lignende alvorlig kriminalitet, eller personer med baggrund i rocker/bandemiljøet, der har valgt at samarbejde med politiet. Det bemærkes i den forbindelse, at det fremgår af vejledningen, at det er en forudsætning for at kunne anvende den røde kategori, at der skal være tale om konkrete efterretninger, der indikerer, at en arrestant er stærkt flugt- eller sikkerhedstruet. Det er således ikke nok i sig selv, at den pågældende er sigtet for terrorisme, drab eller lignende alvorlig kriminalitet.

Endelig fremgår det af vejledningen, at trusselsvurderingen udføres af politiets sagsbehandlere og skal være gældende indtil eventuel domsfældelse. Såfremt truslen ændrer sig i op- eller nedadgående retning, skal trusselsvurderingen straks justeres tilsvarende.

Det bemærkes, at den landsdækkende aftale om arrestanttransport og besøg, der er godkendt i CPI-Forum den 28. november 2012, pr. 1. januar 2019 erstattes af et nyt cirkulære,

idet dele af den nuværende aftale pr. 1. januar 2019 bliver reguleret i den aftale, der er indgået mellem Rigspolitiet og kriminalforsorgen om transport af arrestanter, jf. pkt.4.5.3. I forbindelse med udstedelsen af cirkulæret sikres det, at kriterierne for vurdering og kategorisering af arrestanter er enslydende i cirkulæret og arrestanttransportaftalen.

Det fremgår af sagen, at trusselvurderingen af AD under hele varetægtsfængslingsperioden har været ”grøn”, idet der ikke forelå konkrete efterretninger om, at AD var flugt- eller sikkerhedstruet, samt at det var Københavns Politis vurdering, at AD som person navnlig under transporten ikke var farlig for sine umiddelbare omgivelser.

I forhold til sikkerhedsprocedurer i forbindelse med retsmøder, herunder retsmøder om forlængelse af varetægtsfængslingen bemærkes det, at der i særlig farlige situationer kan træffes beslutning om ekstraordinære sikkerhedsprocedurer.

Idet AD som tidligere nævnt ikke blev vurderet som farlig, blev der ikke iværksat nogle særlige sikkerhedsprocedurer i forbindelse med de retsmøder, hvor han blev fremstillet.

4.5.2. Direktoratet for Kriminalforsorgens sikkerhedsvurdering

Kriminalforsorgens sikkerhedsvurderinger af anholdte og arrestanter tager udgangspunkt i et regelsæt udsendt fra direktoratet til kriminalforsorgens områder og institutioner den 30. juni 2016. Regelsættet blev udsendt og er implementeret med henblik på at understøtte korrekt sikkerhedsmæssig håndtering af målgruppen, herunder for at foretage en målrettet placering af arrestanter, så disse kan håndteres under forhold, der er afstemt det konkrete sikkerhedsbehov. På det grundlag er det yderligere muligt at iværksætte konkrete sikkerheds tiltag, hvis sikkerhedsvurderingen nødvendiggør dette. I den forbindelse bemærkes, at en sigtelse for terrorrelateret kriminalitet som udgangspunkt vil medføre en placering i et arresthus med forhøjet sikkerhed, ligesom der typisk skal iagttages en række konkrete sikkerhedstiltag og -procedurer. Ordningen er således etableret med henblik på at imødegå sikkerhedsmæssige udfordringer relateret til den enkelte indsatte.

I henhold til vejledningen om sikkerhedsvurderinger skal der ved indsættelsen af anholdte og arrestanter foretages en sikkerhedsmæssig vurdering af adskillige risikofaktorer vedrørende blandt andet farlighed, undvigelsesrisiko og risiko for ulovlig kommunikation. I den forbindelse indgår særligt oplysninger vedrørende banderelationer, voldelig ekstremisme samt det forhold at arrestanten måtte være sigtet eller dømt for bestemmelser relateret til terror.

Sikkerhedsvurderingen baseres på oplysninger fra politiet, følgesedlen, tidligere kendskab til indsatte mv., herunder oplysning om, at pågældende ikke er underlagt restriktioner i form af brev- og besøgskontrol mv.

Konkret resulterer sikkerhedsvurderingen i en sikkerhedsklassificering af den enkelte indsatte, hvor denne kan klassificeres i sikkerhedsklasse 1 – 4 (rød, orange, gul og grøn). Hvis der foreligger helt særlige forhold, vil det endvidere baseret på sikkerhedsvurderingen være muligt at iværksætte en yderligere skærpet sikkerhedsprocedure, hvor arrestanten undergives endnu mere skærpede forhold med hyppigere visitationer og skærpet sikkerhed.

Til understøttelse af de individuelle sikkerhedsvurderinger har kriminalforsorgen foretaget en sikkerhedsklassificering af blandt andet varetægtskapaciteten, således at visse arrester mv. har fået styrket sikkerheden med f.eks. yderligere sikkerhedsteknik. De individuelle sikkerhedsvurderinger anvendes således til at sikre et match mellem de individuelle behov og det relevante sikkerhedsregime i institutionen.

Om de konkrete forhold vedrørende sikkerhedsregimerne kan følgende oplyses:

Sikkerhedsklasse 1 (rød): Særligt skærpet regime med høj grad af fysisk/teknisk sikkerhed og høj personalebemanning. Særlige kriterier skal være opfyldt for at kunne placeres på en afdeling. Antallet af indsatte i denne kategori er meget begrænset.

Sikkerhedsklasse 2 (orange): Særlige pladser målrettet større institutioner, der er sikret særligt mod ulovlig kommunikation, og hvor der grundet institutionens størrelse er et større personaleberedskab. Negativt stærke afdelinger og fokusafdelinger, hvor adfærd eller relationer til rocker/bandegrupperinger er afgørende for placeringen.

Sikkerhedsklasse 3 (gul): Almindelige fællesskabs- og specialafdelinger i lukkede fængsler og arresthuse. Størrelsen af institutionerne, den fysiske og tekniske sikkerhed samt personaleressourcerne varierer inden for kategorien.

Sikkerhedsklasse 4 (grøn): Almindelige åbne fængselsafdelinger.

Arrestanter placeres som minimum i sikkerhedsklasse 3.

4.5.3. Fremtidig trusselsvurdering i forbindelse med ny samarbejdsaftale vedrørende arrestanttransporter

Af flerårsaftalen for kriminalforsorgen 2018-2021 fremgår det, at kriminalforsorgen skal overtage størstedelen af politiets arrestanttransporter, herunder bevogtning af arrestanter under retsmøder.

I den forbindelse har kriminalforsorgen oprettet en ny Institution for Transport- og Bevogtning, og der er udarbejdet en fælles national samarbejdsaftale.

Det fremgår bl.a. af den nye nationale samarbejdsaftale, at politikredsene skal udfærdige en konkret trusselsvurdering for alle personer, som varetægtsfængsles. Trusselsvurderin-

gen skal fortsat dokumenteres i arrestantens stamdata i politiets arrestanttransportsystem, ligesom politiet fortsat skal anvende arrestanttransportsystemet til bestilling og registrering af transporter. Trusselsvurderingen skal endvidere dokumenteres på følgesedlen under feltet ”uddybende bemærkninger”.

I forbindelse med udarbejdelsen af den nye samarbejdsaftale er konceptet vedrørende trusselsvurdering og kategorisering opdateret i henhold til dansk politis sikringskoncept BN116, som er politiets overordnede koncept for sikkerhedsvurderinger i forhold til blandt andet bevogtning og sikkerhedstransporter. Politiets trusselsvurdering af den enkelte arrestant vil være afgørende for, om en given transport skal varetages af kriminalforsorgen eller politiet.

Af den vejledning, der hører til aftalen, fremgår det, at der ved trusselsvurderingen skal tages udgangspunkt i, om der indgår en risiko for en udefrakommende trussel mod den enkelte varetægtsarrestant og/eller mod transporten.

Trusselsvurderingen er trindelt i 4 niveauer, hvor grøn angiver laveste niveau, hvor der ingen trussel er. Herefter er niveauerne stigende fra gul, orange til rød.

Det fremgår af vejledningen, at kriminalforsorgen varetager alle transporter, der er kategoriseret som grøn, og at politiet varetager alle transporter, der er kategoriseret som gul, orange eller rød.

Det forventes som følge af de nye trusselsvurderinger og kategorier, at langt størstedelen af alle transporter vil blive kategoriseret på grønt trusselsniveau, samt at transporter, der tidligere blev kategoriseret på gult trusselsniveau, i de fleste tilfælde fremadrettet vil kunne kategoriseres på grønt trusselsniveau. Det skyldes, at den nye vurdering og kategorisering primært tager udgangspunkt i, om der indgår en risiko for en udefrakommende trussel mod den enkelte arrestant og/eller mod transporten. Ved vurderingen er det således udgangspunktet, at kriminalforsorgens personale kan håndtere de praktiske aspekter ved en arrestanttransport, herunder de udfordringer, som den enkelte arrestant giver anledning til eksempelvis voldelig adfærd. Er der derimod risiko for en udefrakommende trussel, er det politiet, der har mulighed for og hjemmel til at planlægge efter og imødegå en sådan trussel.

Om trusselsniveauerne fremgår følgende:

Grøn: Der vurderes ikke at være nogen udefrakommende trussel mod transporten eller varetægtsarrestanten. Transporten kan som udgangspunkt varetages af kriminalforsorgen.

Gul: Der vurderes ikke at være en særlig risiko for en udefrakommende trussel, men arrestantens position i kriminel sammenhæng kan give anledning til spontant forsøg på overgreb på arrestanten. Parametre for vurderingen kan være; arrestantens tilhørsforhold, f.eks.

rocker eller bandemedlem eller sagen har stor offentlig bevågenhed (større pædofilisag, drabssag, narkosag eller lign.).

Side 24

Orange: Der er kvalificeret informationer eller nærliggende risiko for, at personer udefra vil iværksætte en befrielses- eller angrebsaktion mod varetægtsarrestanten. Transporten forudsætter et særligt sikkerhedssetup, der skal godkendes på operationelt lederniveau.

Rød: Varetægtsarrestanten vurderes at være stærkt flugt- eller sikkerhedstruet. Det kan være personer sigtet for terrorisme, drab eller lignende alvorlig kriminalitet, eller personer med baggrund i rocker/bandemiljøet der har valgt at samarbejde med politiet.

Overdragelsen af arrestanttransporterne til kriminalforsorgen vil foregå gradvist og iværksættes fuldt ud i syv politikredse pr. 1. januar 2019. Det forventes, at kriminalforsorgen har overtaget transporterne i samtlige 12 politikredse pr. 1. juni 2019.

5. Kommunikation mellem myndighederne i forhold til sikkerhedsvurdering under varetægtsfængslingen

5.5.1. Følgesedler til arresten

Det fremgår af Københavns Politis vejledning om følgesedler til arresten, at en sådan skal følge den anholdte/frihedsberøvede, således at Vestre Fængsel kan se, hvad der skal ske med pågældende. Der laves to følgesedler – en original, der følger anholdte og en kopi, der følger sagen. Blanketten dannes på sagen i politiets sagsstyringssystem POLSAS, hvor sagsbehandleren udfylder den øverste del af blanketten vedrørende personoplysninger, særligt om anholdte – sygdom, skader eller lignende, tidspunkt for anholdelsen. Hvis anholdte er i sag med andre, anføres dette i feltet, samt om anholdte skal sidde isoleret indtil fremstillingen, afhentningen eller lignende foranstaltning. Anklageren påfører efter fremstillingen oplysning om fængslingsgrundlaget herunder, hvorvidt der er kendelse om varetægtsfængsling i isolation eller surrogat. Endvidere er der på blanketten afkrydsningsfelter, som politiet skal udfylde i relation til oplysninger om arrestantens farlighed eller undvigelsesrisiko.

Det fremgår af kriminalforsorgens vejledning om risiko- og analysebaseret håndtering af anholdte og arrestanter, jf. pkt. 4.5.2, at politiets oplysninger fra følgesedlen indgår i kriminalforsorgens sikkerhedsvurdering af den indsatte, herunder i vurderingen af, hvilke generelle og konkrete sikkerhedsforanstaltninger den indsatte skal håndteres efter.

Den 1. følgeseddel til arresten

I forbindelse med fremstillingen af AD i grundlovsforhør den 30. januar 2018 blev der udfærdiget en følgeseddel til arresten (blanket Arrv. 31 (03/17)), som efter grundlovsforhøret blev udleveret til kriminalforsorgens personale.

På følgesedlen er der under punktet, hvor der skal anføres, hvad den pågældende er sigtet for, anført ”Sag fra udlandet – eftersøgt til Italien – tyveri”. Der er endvidere krydset af i felterne ”Kan ikke vurderes” for så vidt angår politiets vurdering af såvel arrestantens farlighed som undvigelsesrisikoen.

Det er Københavns Politis umiddelbare opfattelse, at anførelsen af ”tyveri” på følgesedlen kan bero på en fejlagtig oversættelse af de engelske oplysninger i A-formularen, herunder oplysningen om, at der var tale om ”financial crime”.

Den 2. følgeseddel til arresten

I forbindelse med den 2. fremstilling af AD i grundlovsforhør den 5. juni 2018 var der forud for fremstillingen ikke af politiets sagsbehandler blevet oprettet en ny følgeseddel til arresten. Den politiansatte i Dommervagten (dommervagtsassistenten) udskrev derfor følgesedlen af 29. januar 2018 til arresten, som blev brugt ved det første grundlovsforhør den 30. januar 2018 og forsynede den med en ny dato og tid for fremstillingen.

Dette er baggrunden for, at der på denne 2. følgeseddel til arresten på ny fremgår ”tyveri” under punktet, hvori det skal anføres, hvad den pågældende er sigtet for, ligesom der er krydset af i rubrikkerne ”Kan ikke vurderes” m.h.t. politiets vurdering af farlighed og undvigelsesrisiko. Det bemærkes, at anklageren i Dommervagten herefter udfyldte de resterende oplysninger.

Kriminalforsorgen modtog som følge heraf ikke i forbindelse med fremstillingen oplysning om indholdet af den nye arrestordre, EAW nr. 2.

5.5.2. Kontakt mellem Københavns Politi, PET og kriminalforsorgen under varretægtsfængslingen

AD blev indsat i Vestre Fængsel den 30. januar 2018, og AD blev i henhold til kriminalforsorgens sikkerhedsvurdering af klienter vurderet som værende sikkerhedsklasse 3. jf. pkt. 4.5.2. Henset til sikkerhedsvurderingen blev AD den 7. februar 2018 overført til Blegdamsvejens Arrest. Den 13. april 2018, det vil sige før kriminalforsorgen blev bekendt med sigtelsen vedrørende terrorfinansiering, fik AD beskæftigelse som gangmand på Nytorvs Fængsel i dagstimerne, mens han fortsat var indsat i Blegdamsvejens Arrest.

Den 11. juni 2018 konstaterede Københavns Politi i forbindelse med personlig forkyndelse af Rigsadvokatens afgørelse af 6. juni 2018, at AD den pågældende dag arbejdede som gangfejer i Nytorv Fængsel.

Københavns Politi har oplyst, at polititjenestemanden, der forestod forkyndelsen over for AD, efterfølgende mundtligt orienterede personale i Nytorv Fængsel om, at AD var frihedsberøvet på baggrund af en EAW vedr. terrorfinansiering, samt at AD i forbindelse med forkyndelsen havde begæret beslutningen om udlevering indbragt for retten, da han ikke

ønskede at blive udleveret. Polititjenestemanden havde på den baggrund påpeget, at det ikke var hensigtsmæssigt, at AD fik lov til at arbejde på den måde, da han havde incitament til at flygte.

Den ene fængselsbetjent, som var til stede på Nytorv Fængsel den 11. juni 2018, har oplyst, at politiet efter deres samtale med den indsatte forespurgte fængselsbetjenten, om de var klar over, at den indsatte var flugttruet, samt at han skulle udleveres til Italien, da han var sigtet for finansiering af terror. Fængselsbetjenten orienterede herefter sin kollega om politiets oplysninger, hvorefter denne straks kontaktede Blegdamsvejens Arrest og orienterede om politiets nye oplysninger vedrørende sigtelsen og lavede et notat herom i klientsystemet. Oplysningen om faren for flugt blev dog ikke noteret og formodentlig ikke videregivet til Blegdamsvejens Arrest. Afhøringer af de to fængselsbetjente har bl.a. ikke med sikkerhed kunnet klarlægge, hvorfor oplysningen om faren for flugt ikke blev noteret.

Samme dag, den 11. juni 2018, blev AD flyttet til Vestre Fængsel, hvor sikkerheden generelt set er højere end i Blegdamsvejens Arrest, f.eks. i forhold til den ydre perimetersikring, ligesom Vestre Fængsel har en højere personalenormering. Den indsatte ophørte samme dag med at være gangmand i Nytorv Fængsel.

Blegdamsvejens Arrest videregav samme dag telefonisk politiets oplysning vedrørende sigtelsens karakter til områdekontoets sikkerhedsenhed, som orienterede Koncern Sikkerhed i Direktoratet for Kriminalforsorgen. Områdekontoets sikkerhedsenhed og Koncern Sikkerhed drøftede de sikkerhedsmæssige forhold, og det blev aftalt at høre PET om eventuelle særlige opmærksomhedspunkter i forhold til den indsatte.

Som foreløbig foranstaltning blev det anført i sikkerhedsoversigten i klientsystemet, at der skulle udvises øget opmærksomhed i forbindelse med transport af den sigtede.⁴

Koncern Sikkerhed i Direktoratet for Kriminalforsorgen kontaktede PET ved e-mail den 12. juni 2018 med henblik på at få bekræftet, at AD var sigtet for terror i Italien, og om der var andre særlige forhold, som kriminalforsorgen derfor skulle være opmærksom på.

PET forespurgte på den baggrund den 13. juni 2018 sin italienske samarbejdspartner til disse oplysninger.

Efter den 3. juli 2018 at have modtaget svar herpå, meddelte PET den 5. juli 2018 telefonisk kriminalforsorgen, at PET ikke havde oplysninger, der indikerede et trusselsbillede i

⁴ I den forbindelse bemærkes, at kriminalforsorgen for så vidt angår transporter til fremstilling i retten alene har forestået én enkelt af disse, hvilket var den 25. juli 2018 til brug for en sag om udlevering, hvor den indsatte blev transporteret fra Vestre Fængsel til Nytorvs Fængsel med henblik på fremstilling i Københavns Byret.

forbindelse med deres behandling/omgang af den indsatte AD. Kriminalforsorgen oplyser endvidere, at PET samtidig tilkendegav, at der ikke umiddelbart var særlige opmærksomhedspunkter, samt at der snarere var tale om økonomisk kriminalitet.

På baggrund af PET's tilbagemelding undergav kriminalforsorgen ikke AD yderligere sikkerhedsmæssige tiltag.

5.5.3. Kontakt mellem Københavns Politi, PET og SÄPO

Under behandlingen af udleveringssagen var der dialog mellem Københavns Politi, PET og de svenske myndigheder.

Den 31. januar 2018 modtog Københavns Politi fra Rigspolitiet oplysninger om, at AD var mistænkt i en hvidvask sag i Sverige, og at svensk politi var af den opfattelse, at det virkede som om, at han var ved at flygte, da han blev anholdt i Københavns Lufthavn. Ved e-maillen blev Københavns Politi endvidere orienteret om, at SÄPO også havde en interesse i AD.

Samme dag den 31. januar 2018 blev PET orienteret om anholdelsen af AD i forbindelse med, at SÄPO som en følge af anholdelsen ønskede en kontaktperson i dansk politi. SÄPO ses ikke i den forbindelse at have nævnt, at AD var mistænkt for terrorfinansiering.

På baggrund af henvendelsen fra SÄPO foretog PET søgninger på AD i PET's systemer. PET konstaterede i forbindelse med denne søgning, at PET den 17. oktober 2017 over for Rigspolitiets Nationale Situations- og Operations Center (NSIOC) havde afslået en anmodning fra de italienske myndigheder om assistance til observation af en person i en sag, hvor også AD indgik. I anmodningen blev nævnt mulig terrorfinansiering/hvidvask. NSIOC meddelte PET, at man ville anmode Københavns Politi, Observationstjenesten, om assistance til observationen. Ved PET's efterfølgende opfølgning den 18. oktober 2017 oplyste Rigspolitiets Nationale Efterforskningscenter (NEC), at pågældende ikke var ankommet til Danmark. På den baggrund foretog PET sig på daværende tidspunkt ikke yderligere.

Endvidere kontaktede PET samme dag den 31. januar 2018 Københavns Politi og fik kontaktoplysninger på sagsbehandleren i anklagemyndigheden. Disse kontaktoplysninger blev videreformidlet til SÄPO. PET var ikke i besiddelse af EAW 1, som lå til grund for anholdelsen.

Anklagemyndigheden ved Københavns Politi var den 1. februar 2018⁵ i telefonisk kontakt med PET i anledning af SÄPOs interesse i AD. PET oplyste i den forbindelse, at Københavns Politi kunne kommunikere direkte med SÄPO.

Københavns Politi blev samme dag via e-mail kontaktet af en svensk anklager ved Riksenheten för Säkerhetsmål, idet SÄPO ønskede AD afhørt i Danmark under tilstedeværelse af efterforskere fra SÄPO. Den svenske anklager sendte samme dag pr. fax en retsanmodning om afhøring til den svenske sag om terrorfinansiering.

Tidspunktet for afhøringen af AD til den svenske sag om terrorfinansiering blev aftalt direkte mellem den svenske anklager ved Riksenheten för Säkerhetsmål og Københavns Politi.

Den 13. februar 2018 kl. 12.11 blev PET telefonisk underrettet af Københavns Politi om, at AD skulle afhøres samme dag kl. 13.00. PET oplyste efter søgninger i PET's systemer, at PET ikke ville foretage sig yderligere i den anledning.

Københavns Politi har oplyst, at det fremgår af sagen, at det blev vurderet, at afhøringen af 13. februar 2018 til brug for SÄPOs sag ikke var relevant for Københavns Politi. Det bemærkes, at PET på forespørgsel af samme dato ikke ønskede at modtage kopi af afhøringsrapporten. Det fremgår ikke af PET's sagsakter, hvorfor PET ikke fandt behov for at modtage en kopi af afhøringsrapporten.

Københavns Politi foretog afhøringen af AD under tilstedeværelse af to repræsentanter for SÄPO til den svenske sag om terrorfinansiering. Afhøringen blev foretaget ud fra et afhøringstema, som Riksenheten för Säkerhetsmål forinden havde fremsendt.

Den 14. februar 2018 modtog PET via Rigspolitiets Sirenekontor oplysninger om, at de svenske myndigheder i medfør af Schengenkonventionens artikel 36, stk. 3, havde spærret AD i SIS på baggrund af en mistanke om terrorrelaterede forbrydelser.

Den 22. februar 2018 udsendte svensk politi via Europol en anmodning om information vedrørende AD. I anmodningen under feltet "Crime related content" var det anført: "*Dear Colleagues. For information about details of links to financing of terrorism we have no information the owner of the information is the security police in Sweden not the open police force. Regarding information about AD and financial intelligence we are interested of all information. We look forward to receive financial information from ECTC, TFTP, US ICE and US CBP for the suspect.*"

⁵ Det bemærkes, at der er usikkerhed om kontakten skete den 31. januar eller 1. februar 2018, idet henholdsvis PET og København har noteret forskellige datoer.

Anklagemyndigheden i Københavns Politi rettede ikke henvendelse til PET i forbindelse med, at Rigsadvokaten den 15. maj 2018 anmodede Københavns Politi om at undersøge, om betingelserne for udlevering var opfyldt i relation til EAW nr. 2, idet det blev vurderet, at PET allerede havde kendskab til de forhold, som var nævnt i EAW nr. 2.

NEC orienterede den 17. maj 2018 PET om bl.a., at de italienske myndigheder havde fremsendt en ny EAW (EAW nr. 2), hvori "Terrorisme" var tilføjet som udleveringsgrundlag, og at det af en uofficiel oversættelse fremgik, at AD sammen med andre personer var mistænkt for at være en del af en transnational organisation i Italien, Sverige, Tyskland og Tyrkiet, der støtter terrororganisationer i Syrien. Kopi af A-formularen blev tillige fremsendt til PET.

Den 18. maj 2018 rettede PET telefonisk henvendelse til Københavns Politi vedrørende sagen. Københavns Politi oplyste under samtalen, at der var tale om den udleveringssag vedrørende AD, som PET tidligere var blevet underrettet om, jf. ovenfor.

Den 22. maj 2018 foretog PET igen vurdering af de oplysninger, som PET havde om AD. Vurderingen gav ikke PET grundlag til at foretage yderligere.

Under hele sagens forløb har PET generelt vurderet oplysningerne vedrørende AD i forhold til, om oplysningerne gav anledning til i PET at iværksætte tiltag med henblik på varretagelse af PET's kerneopgave, som er at forebygge, efterforske og modvirke forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed. PET vurderede på intet tidspunkt, at dette var tilfældet. Henset til dette samt at PET kunne lægge til grund, at relevante udenlandske myndigheder og samarbejdspartnere var orienteret om oplysningerne, foretog PET sig ikke yderligere.

6. Hændelsesforløb vedrørende eftersøgningen, herunder afspærringen af hovedbanegården

Da Københavns Politi modtog anmeldelsen om, at AD var flygtet fra Vestre Fængsel den 1. august 2018 omkring kl. 19.35, blev der straks fra vagtcentralen disponeret en patrulje til fængslet. Endvidere foretog den centrale efterforskningsleder i vagtcentralen en søgning på AD i politiets systemer. Ved søgningen fremkom der oplysninger om, at AD sad fængslet på grund af finansiel støtte til terror.

Den centrale efterforskningsleder og to efterforskere kørte herefter til Vestre Fængsel med henblik på at iværksætte en efterforskning af undvigelsen samtidig med, at der allerede var indledt en eftersøgning efter AD. Det blev endvidere aftalt, at vagtchefen skulle kontakte PET for yderligere oplysninger om AD.

På baggrund af de oplysninger, der fremkom i forbindelse med den indledende efterforskning, vurderede Københavns Politi, at AD kunne være på vej mod Sverige.

Kort tid efter anmeldelsen fra Vestre Fængsel foretog Københavns Politi anholdelse af de fire familiemedlemmer til AD, som efter besøget forlod fængslet sammen med AD. På baggrund af oplysninger fra de pågældendes mobiltelefoner kunne det konstateres, at de var på vej mod Hovedbanegården. Københavns Politi vurderede på den baggrund, at det var sandsynligt, at AD kunne være på vej mod Sverige via Hovedbanegården.

Ud fra disse oplysninger, herunder at der var tale om en flygtet varetægtsarrestant, at en mulig flugtrute var via Hovedbanegården og sigtelsens karakter, besluttede Københavns Politi ca. kl. 20.25 at afspærre Hovedbanegården, samt at al togdrift på Hovedbanegården skulle indstilles, og at alle tog på perronerne skulle gennemses.

Københavns Politi kontaktede kl. 20.07 PET og oplyste, at AD var flygtet fra Vestre Fængsel. Kl. 20.38 vendte PET tilbage til Københavns Politi og oplyste, at AD ikke blev vurderet farlig. Københavns Politi oplyste i den forbindelse, at de var ved at afsøge Københavns Hovedbanegård, hvor AD muligt opholdt sig. Kl. 20.56 kontaktede PET NSIOC og oplyste, at PET ikke vurderede, at AD var farlig. Der var enighed om, at der ikke skulle iværksættes en national manhunt⁶, idet der ikke var grund til at tro, at AD ville gennemføre eller fortsætte en voldelig handling, gøre alvorlig modstand eller tage gidsler. Det blev endvidere besluttet, at der ikke skulle udføres udrejsekontrol på Øresundsbroen. Københavns Politi underrettede svensk politi om flugten.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at en oplysning om en eftersøgt persons farlighed indgår som én oplysning blandt flere i vurderingen af, om en afspærring af et område, og i dette tilfælde en lukning og tømning af Københavns Hovedbanegård, kan ske med minimal risiko for, at der kan opstå en situation, hvor en eftersøgt person f.eks. tager gidsler eller på anden vis udsætter andre for fare.

Lukningen af Hovedbanegården blev effektueret ca. kl. 21.00, og ca. 20 minutter senere var der ryddet. Herefter blev der foretaget afsøgning af området. Afsøgningen blev afsluttet ca. kl. 22.40, hvorefter togtrafikken blev genoptaget, og Hovedbanegården genåbnet. Københavns Politi fortsatte herefter eftersøgningen efter AD, herunder blev aftenens flyafgange fra Københavns Lufthavn mod Sverige kontrolleret.

PET har efterfølgende løbende været i dialog med Københavns Politi og øvrige samarbejdspartnere bl.a. med henblik på at vurdere PET's mulighed for at yde bistand til eftersøgningen af AD.

AD er fortsat ikke pågrebet.

⁶ MANHUNT er dansk politis nationale koncept for eftersøgning og pågribelse af farlige gerningspersoner både på politikredsniveau og i sager, der er lande- og/eller kredsoverskridende. MANHUNT koordineres af Nationalt Situations- og Operationscenter Øst (RSIOC-Øst) i Københavns Politi.

